

Briselē, 27.2.2013
COM(2013) 92 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

CILVĒKA CIENĪGU DZĪVI VISIEM —

nabadzības izskaušana un ilgtspējīgas nākotnes nodrošināšana pasaulē

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

CILVĒKA CIENĪGU DZĪVI VISIEM —

nabadzības izskaušana un ilgtspējīgas nākotnes nodrošināšana pasaulē

1. IEVADS

Divas no vissteidzamāk risināmajām problēmām, ar ko saskaras pasaule, ir nabadzības izskaušana un uzplaukuma un labklājības ilgtspējības nodrošināšana. Aptuveni 1,3 miljardi iedzīvotāju joprojām dzīvo galējā ienākumu nabadzībā, un daudzu citu cilvēku attīstības vajadzības joprojām netiek apmierinātas. Divas trešdaļas dabas sniegto pakalpojumu, tostarp auglīga zeme, tīrs ūdens un gaiss, samazinās, bet klimata pārmaiņas un bioloģiskās daudzveidības izzušana ir tuvu tām robežām, kuras pārsniedzot, tiek atstātas neatgriezeniskas sekas uz sabiedrību un vidi.

Šīs problēmas ir universālas un savstarpēji saistītas, un tās ir jārisina visām valstīm kopā. Ar problēmu atsevišķu risināšanu nepietiek – ir vajadzīgs vienots politikas satvars. Šāds visaptverošs politikas satvars ir nepieciešams, lai iezīmētu ceļu no nabadzības uz uzplaukumu un labklājību visiem iedzīvotājiem un visām valstīm, progresu saglabājot planētas iespēju ietvaros. Tam vajadzētu arī būt cieši saistītam ar jautājumiem, kas saistīti ar pārvaldību, cilvēktiesībām un miera un drošības jautājumiem, kas ir progresu sekmējoši nosacījumi. Tiek lēsts, ka 1,5 miljardi iedzīvotāju dzīvo valstīs, kurās pastāv vērā ņemami politiski konflikti, bruņota vardarbība, nedrošība vai nestabilitāte.

2013. gada rudenī ANO īpašā pasākumā tiks izvērtēti ieguldītie centieni sasniegt Tūkstošgades attīstības mērķus (TAM), apspriesti veidi, kā līdz 2015. gadam paātrināt progresu, un sāka viedokļu apmaiņa par to, kas varētu sekot pēc TAM mērķa gada – 2015. gada. Turklāt „Rio+20” konferences laikā 2012. gada jūnijā uzņemtas saistības ir jāīsteno, tostarp ar pasākumiem, kas veicina iekļaujošu „zaļu” ekonomiku. Būs nepieciešams arī turpināt pilnveidot šo progresu, izmantojot Atklāto darba grupu, kas tika nodibināta Riodežaneiro. Visi minētie ieguldījumi palīdzēs izstrādāt visaptverošu satvaru laikposmam pēc 2015. gada.

Šajā paziņojumā ierosināta kopīga ES pieeja šiem jautājumiem. Lai to panāktu, tajā vispirms ir noteiktas galvenās globālās problēmas un iespējas. Pēc tam uzmanība tiek pievērsta tam, lai novērtētu pasaules nabadzības izskaušanas programmas sekmes un ar TAM saistīto pieredzi, kā arī izklāstīti daži galvenie soļi ceļā uz ilgtspējīgu attīstību, par ko vienošanās tika panākta „Rio+20” konferencē, un aprakstītas galvenās darbības. Pēc tam paziņojumā aprakstītas topošā satvara problēmas un elementi, ko var secināt no TAM īstenošanas pieredzes un darba, kas izriet no „Rio+20” konferences, jo īpaši, Ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) izstrāde, un norādīts, kā tos var apvienot ar attiecīgajiem ANO procesiem.

Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, paziņojumā ierosināti principi visaptverošam satvaram laikposmam pēc 2015. gada, kas nodrošinātu saskaņotu un vispusīgu reakciju uz vispārējām problēmām – nabadzības izskaušanu un ilgtspējīgu attīstību tās trīs aspektos, tādējādi līdz 2030. gadam nodrošinot cilvēka cienīgu dzīvi visiem.

2. JAUNS GLOBĀLAIS KONTEKSTS, JAUNAS PROBLĒMAS, JAUNAS IESPĒJAS

Pasaulē pēdējos gados ir notikušas milzīgas pārmaiņas, tostarp nozīmīgas pārbīdes pasaules ekonomiskajā un politiskajā līdzsvarā, palielinājusies globālā tirdzniecība, klimata pārmaiņas un dabas resursu izsmelšana, tehnoloģiskās pārmaiņas, notikušas ekonomikas un finanšu krīzes, pieaudzis pārtikas patēriņš un cenu nestabilitāte, kā arī palielinājies enerģijas patēriņš, iedzīvotāju skaita pārmaiņas un migrācija, vardarbība un bruņoti konflikti, dabas un cilvēka izraisītas katastrofas, un augusi nevienlīdzība. Pasaules arēnā ir radušies jauni dalībnieki, tostarp privātā sektora un citi nevalstiskā sektora dalībnieki.

Lai gan attīstītās un jaunietekmes ekonomikas valstis rada lielāko daļu pasaules IKP, pēdējās minētās tagad ir kļuvušas par pasaules izaugsmes galveno virzītājspēku, un tām jau ir ievērojama ietekme uz pasaules ekonomiku. Tendences liecina, ka līdzsvars mainīsies vēl vairāk; līdz 2025. gadam pasaules ekonomikas izaugsmei vajadzētu galvenokārt veidoties jaunietekmes ekonomikas valstīs, un paredzams, ka sešas valstis kopīgi radīs vairāk nekā pusi no visas globālās izaugsmes.

Bezdarbs joprojām ir pasaules mēroga problēma. Apmēram 200 miljoni iedzīvotāju ir bez darba, no tiem 75 miljoni ir jaunieši. Sieviešu līdzdalības līmenis darba tirgū bieži saglabājas zems, bet sociālie pakalpojumi joprojām ir ierobežoti. Turklāt aptuveni 621 miljons jauniešu visā pasaulē neapmeklē skolu vai mācības, ir bez darba un nemeklē darbu, riskējot tikt pastāvīgi atstumti no darba tirgus. Daudzās valstīs problēmas rada nedeklarēts darbs un pienācīgas kvalitātes darba pamats, tostarp tiesības darbavietā un sociālais dialogs. Vairums nabadzīgo iedzīvotāju jaunattīstības valstīs ir iesaistījušies maza mēroga lauksaimniecībā vai ir pašnodarbinātas personas. Daudzi nabadzīgie iedzīvotāji šajās valstīs ir nodarbināti nedrošos apstākļos, un viņu pamattiesības netiek aizsargātas. Tikai 20 % no pasaules iedzīvotājiem ir pieeja adekvātai sociālajai aizsardzībai.

Tajā pašā laikā nevienlīdzība valstīs ir palielinājusies gandrīz visā pasaulē. Vairums nabadzīgo iedzīvotāju mūsdienās dzīvo vidēju ienākumu grupas valstīs, neraugoties uz šo valstu ātro izaugsmi. Viena no būtiskākajām problēmām šādās valstīs, šķiet, ir panākt nabadzības izskaušanu. Tomēr ilgāka termiņa prognozes liecina, ka līdz 2050. gadam nabadzība atkal varētu koncentrēties trūcīgākajās un nestabilākajās valstīs.

Vairāk nekā 1,5 miljardi iedzīvotāju dzīvo vardarbīgu konfliktu skartās valstīs. Vardarbība iznīcina cilvēku dzīvi un iztikas līdzekļus un bieži skar sievietes un cilvēkus, kuri atrodas nelabvēlīgā situācijā, piemēram, bērnus un cilvēkus ar invaliditāti. Plaša starp nestabilām, vardarbības skartām valstīm un citām jaunattīstības valstīm paplašinās. 2011. gada aprīlī neviena nestabila vai konfliktu skarta valsts ar zemiem ienākumiem nebija sasniegusi nevienu Tūkstošgades attīstības mērķi, un paredzams, ka ļoti maz valstu sasniegs kādu no šiem mērķiem līdz 2015. gadam. Slikta pārvaldība, tostarp demokrātijas, tiesiskuma trūkums un cilvēktiesību neievērošana, patlaban kavē centienus panākt nabadzības izskaušanu un ilgtspējīgu attīstību.

Turklāt ir pārliecinoši zinātniski pierādījumi un vienprātība par to, ka dabas resursu neilgtspējīga izmantošana ir viens no lielākajiem ilgtermiņa draudiem cilvēcei. Vides degradācijas un klimata pārmaiņu sekas jau ir jūtamas un draud sagraut lielu daļu progresā, kas gūts nabadzības izskaušanā; šādus draudus rada arī dabas katastrofas. Mums nav izdevies saglabāt temperatūras paaugstināšanos, nepārsniedzot pirmsrūpniecības laikmeta temperatūru par 2°C – sliekšni, kuru pārsniedzot, pastāv ievērojami lielāks risks, ka tiks katastrofiski ietekmēti dabas resursi, apdraudot lauksaimniecību, pārtikas un ūdens krājumus un pēdējo gadu panākumus attīstības jomā. Pasaules līmenī pielāgošanās un ietekmes mazināšana, tostarp samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas, būs galvenā problēma.

Jau šodien klimata pārmaiņas, dabas resursu izsmelšana un ekosistēmu degradācija ievērojami ietekmē iztikas līdzekļus, jo, piemēram, palielinās dabas katastrofu skaits un intensitāte un tiek izsmelts dabas kapitāls un noplicināta infrastruktūra. Kopš 1992. gada dabas katastrofas ir radījušas zaudējumus 750 miljardu euro apmērā un tajās gājuši bojā 1,3 miljoni iedzīvotāju. Pašreizējās ekonomiskās attīstības neilgtspējīgu modeļu ietekmi joprojām ļoti lielā mērā nosaka attīstītās valstis un arvien vairāk jaunietekmes ekonomikas valstis, bet nabadzīgākās valstis tikmēr tiek nesamērīgi ietekmētas, un tām ir vismazāk resursu, lai novērstu negatīvās sekas¹. Šīs valstis bieži vien ir sevišķi atkarīgas no dabas resursiem, jo īpaši tādās nozarēs kā lauksaimniecība, mežsaimniecība, enerģētika un tūrisms, kas pasliktina šo valstu neaizsargātību pret degradāciju un noplicināšanos.

Attīstība un izaugsme veicina ne tikai cilvēku uzplaukumu un labklājību, bet arī sekmē tādas vides problēmas kā resursu izsmelšana un piesārņojums, kas, visticamāk, laika gaitā vēl vairāk saasināsies. Šo negatīvo ietekmi galvenokārt nosaka 5,7 miljardi iedzīvotāju, kas *nedzīvo* galējā ienākumu nabadzībā, kā rezultātā ievērojami palielinās pasaules pieprasījums un patēriņš, radot papildu spiedienu uz dabas resursiem. Tāpēc vitāli svarīga ir virzība uz iekļaujošu „zaļu” ekonomiku, izmantojot ilgtspējīgus patēriņa un ražošanas modeļus un resursu efektivitāti, tostarp, jo īpaši, zema emisiju līmeņa energosistēmas.

Lai apmierinātu pieaugošo pieprasījumu, tiek lēsts, ka pasaules lauksaimniecības ražošana 2050. gadā būs jāpalielina par 60 %, salīdzinot ar 2005. gada līmeni, izdarot arvien lielāku spiedienu uz jau pašreiz nepietiekamajiem dabas resursiem, jo īpaši zemi, mežiem, ūdeni un okeāniem. Vienlaikus vērojamas pazīmes, ka gandrīz puse no pasaules pārtikas produkcijas tiek izšķērdēta. Ņemot vērā urbanizāciju un iedzīvotāju skaita pieaugumu, tiek prognozēts, ka ūdens izmantošana līdz 2025. gadam palielināsies par 50 %, un līdz tam laikam aptuveni 5,5 miljardi iedzīvotāju – divas trešdaļas no prognozētā pasaules iedzīvotāju skaita – dzīvos apvidos, kuros ūdens nepietiekamība ir vidēja vai smaga.

Raugoties nākotnē, šīs problēmas jāskata saistībā ar demogrāfiskajām tendencēm: tiek prognozēts, ka pasaules iedzīvotāju skaits līdz 2050. gadam sasniegs vairāk nekā 9 miljardus, bet iedzīvotāju skaits Subsahāras Āfrikā pieaugs vairāk nekā divkārt. Āfrikā un Āzijā kopā līdz 2050. gadam būs gandrīz 80 % pasaules iedzīvotāju. Paredzams, ka pasaules iedzīvotāju vidējā vecuma palielināšanās visvairāk skars jaunattīstības valstis, ietekmējot veselības aprūpes pakalpojumus un pensijas, kā arī nodokļu ieņēmumus.

Tieši šādā kontekstā notiek „Rio+20” konferences pēcpasākumi un TAM pārskatīšanas īpašais pasākums. Mums jāpatur prātā, ka problēmas ir savstarpēji saistītas un tām nepieciešama saskaņota un visaptveroša atbilde, kas atbalsta arī citus starptautiskos procesus, piemēram, klimata un bioloģiskās daudzveidības sarunas.

3. TAM UN „RIO+20” KONFERENCES SASNIEGUMU PILNVEIDOŠANA

3.1. TAM sasniegumu izvērtēšana

ES joprojām ir apņēmusies darīt visu iespējamo, lai palīdzētu līdz 2015. gadam sasniegt Tūkstošgades attīstības mērķus saskaņā ar tās politisko regulējumu, kā izklāstīts Pārmaiņu programmā² un Eiropas Konsensā attīstības jomā³.

¹ Vismazāk attīstītajās valstīs dzīvo vairāk nekā 880 miljoni iedzīvotāju (aptuveni 12 % no pasaules iedzīvotāju kopskaita), bet tās veido mazāk nekā 2 % no pasaules IKP.

² COM(2011) 637 galīgā redakcija.

³ OV 2006/C 46/01.

TAM iemieso būtisku pasaules mēroga vienošanos izskaust nabadzību un veicināt iedzīvotāju attīstību. Pēdējo desmit gadu laikā tie ir izrādījušies vērtīgs instruments, lai palielinātu sabiedrības informētību, palielinātu politisko gribu un mobilizētu resursus nabadzības izskausšanai. Ir panākts ievērojams progress.

- Saskaņā ar Pasaules bankas informāciju to iedzīvotāju īpatsvars, kuri iztiek ar mazāk nekā 1,25 ASV dolāriem dienā (2005. gada cenas), samazinājās no 43 % 1990. gadā līdz 22 % 2008. gadā. Iespējams, ka mērķis uz pusi samazināt to cilvēku īpatsvaru, kuri dzīvo galējā nabadzībā, tika sasniegts 2010. gadā.
- Mērķis – uz pusi samazināt to iedzīvotāju īpatsvaru, kuriem nav pieejams drošs dzeramais ūdens, – pasaules mērogā tika sasniegts 2010. gadā; laikposmā no 1990. līdz 2010. gadam vairāk nekā divi miljardi iedzīvotāju saņēma pieeju šādam ūdenim.
- Pasaulē pamatskolas skolēnu skaits ir palielinājies līdz vidēji 89 %, un, ļoti iespējams, meitenes tagad ir reģistrētas gandrīz tikpat lielā skaitā kā zēni.
- Bērnu risks nomirt no slimībām vai uztura nepietiekamības ir ievērojami mazāks.
- Pasaulē inficēšanās ar HIV turpina samazināties un pieeja antiretrovīrālām zālēm ir ievērojami plašinājusies.

Globālā partnerība attīstības jomā ir papildinājusi valstu centienus TAM sasniegšanā. Kopš 2000. gada ikgadējā globālā oficiālā attīstības palīdzība (OAP) ir pieaugusi par gandrīz 70 %, sasniedzot 96 miljardus euro, un OAP daļa, kas nonāk vismazāk attīstītajās valstīs (VAV), ir pieaugusi vairāk nekā divas reizes. ES un tās dalībvalstis kopā ir lielākās palīdzības sniedzējas, ik gadu nodrošinot oficiālo attīstības palīdzību 53 miljardu euro apmērā (2011. gads) jeb vairāk nekā pusi no pasaules OAP. Līdztekus atbalsta un attīstības efektivitātes principu un mērķu īstenošana ir veicinājusi lielāku OAP ietekmi. Tirdzniecības fenomenālā izaugsme ir bijusi nozīmīgs progresā faktors: laikposmā no 2000. līdz 2009. gadam jaunattīstības valstu eksports pieauga par 80 % salīdzinājumā ar 40 % pasaulē kopumā. ES ir jaunattīstības valstu lielākā tirdzniecības partnere, un tai ir bijusi vadošā loma, piešķirot beznodokļu un bezkvotu pieeju visiem vismazāk attīstīto valstu produktiem iniciatīvas „Viss, izņemot ieročus” ietvaros. Turklāt ES finansēta pētniecība, piemēram, ar Eiropas un jaunattīstības valstu partnerības klīnisko pētījumu jomā starpniecību, ir arī palīdzējusi sasniegt TAM.

Tomēr TAM sasniegšanā turpina pastāvēt problēmas, un Subsahāras Āfrika jo īpaši atpaliek. Pasaulē 1,3 miljardi iedzīvotāju joprojām dzīvo galējā ienākumu nabadzībā. Vairāk nekā 850 miljoniem cilvēku nav pietiekama uztura. Aptuveni 61 miljons bērnu joprojām neapmeklē skolu. Sievietes joprojām tiek diskriminētas un saskaras ar nopietniem veselības apdraudējumiem, jo īpaši attiecībā uz māšu veselību un sieviešu seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesībām. Vardarbība skar vienu trešdaļu visu sieviešu viņu dzīves laikā un kavē centienus sasniegt jebkuru TAM. Aptuveni 2,5 miljardiem iedzīvotāju nav pieejamas pienācīgas sanitārās labierīcības, un 780 miljoniem iedzīvotāju joprojām nav pieejams tīrs un drošs dzeramais ūdens. 7 miljoniem iedzīvotāju, kuri ir inficēti ar HIV/AIDS, joprojām nav pieejama ārstēšana. Pasaule joprojām tālu atpaliek no mērķa – panākt pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgu darbu visiem. Tikai 20 % pasaules iedzīvotāju ir pieeja adekvātai sociālajai aizsardzībai. Zemes ierobežoto resursu neilgtspējīga izmantošana un apsaimniekošana apdraud nākamo paaudžu dzīvi un labklājību.

Turklāt panākumi ir nevienmērīgi sadalīti ne tikai valstu starpā – izteikts progresā trūkums TAM sasniegšanā jo īpaši vērojams nestabilās un konfliktu skartās valstīs –, bet arī valstu iekšienē, tostarp tajās valstīs, kurām jau ir līdzekļi, lai saviem iedzīvotājiem nodrošinātu labāku dzīvi un nākotni.

Tomēr vispārējā aina, jo īpaši, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību un ekonomisko progresu, ko panākušas daudzas jaunietekmes valstis un jaunattīstības valstis kopš TAM izstrādes, liecina, ka nabadzības likvidēšana, nevis tikai samazināšana, vienas paaudzes laikā ir sasniedzama.

3.2. Galvenie „Rio+20” konferences rezultāti un saistības

„Rio+20” konferencē tika apstiprināts kopējs globāls redzējums ekonomiskā, sociālā un vides ziņā ilgtspējīgai planētas nākotnei un mūdienu un nākotnes paaudzēm, kā arī uzsvērts, ka joprojām ir jārisina daudzas problēmas. „Rio+20” konferencē tika atzīta „zaļā” ekonomika ilgtspējīgas attīstības un nabadzības izskaušanas kontekstā kā nozīmīgs paņēmieni ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai, tika uzsākts process, lai izstrādātu vispārējus ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), un tika panākta vienošanās veikt pasākumus ilgtspējīgas attīstības labā. Šie pasākumi arī palīdzēs IAM izstrādes procesā un ilgākā termiņā arī sekmēs to īstenošanu. „Rio+20” konferencē tika arī panākta vienošanās reformēt ilgtspējīgas attīstības institucionālo sistēmu, ieviest struktūru, kas var īstenot konferences pēcpasākumus un turpināt darbu pie īstenošanas līdzekļiem. Ir svarīgi, lai ES tagad bez kavēšanās īstenotu saistības, ko tā uzņēmas Riodežaneiro, aktīvi iesaistītos šajos procesos un veiktu vajadzīgos pasākumus gan ES iekšienē, gan starptautiskā līmenī.

3.3. Īstenošana: pasākumi ES un starptautiskā līmenī

ES turpinās īstenot ilgtspējīgas attīstības mērķi, tostarp īstenojot „Rio+20” konferences saistības ar vairāku vispārēju politikas virzienu palīdzību, konkrētāk, ar tās vispārējās stratēģijas gudrai, iekļaujošai un ilgtspējīgai izaugsmei – „Eiropa 2020” – palīdzību. Tas cita starpā aptver resursu efektīvu izmantošanu, ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, pētniecību un inovāciju, nodarbinātību, sociālo integrāciju un jaunatni. Stratēģijas „Eiropa 2020” īstenošanai un regulārai pārskatīšanai, kuras pamatā ir integrējoša pieeja, kas tika aizsākta ar ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, vajadzētu sekmēt ilgtspējīgas attīstības trīs aspektu lielāku saskanību un integrētību ES politikas virzienos kopumā. Ilgtspējīgas attīstības mērķi tiks sagatavoti īstenošanai, izmantojot virkni galveno politikas virzienu, kas patlaban tiek izstrādāti, tostarp kopējās lauksaimniecības politikas un kopējās zivsaimniecības politikas reformu, gaidāmo Septīto vides rīcības programmu, Inovācijas Savienību, „Apvārsnis 2020” un Sociālo ieguldījumu paketi.

ES ir konsekventi nodrošinājusi attīstības sadarbību, lai palīdzētu pilnībā īstenot Tūkstošgades attīstības mērķus. Ar tās ārējo darbību un it īpaši Pārmaiņu programmas īstenošanu ES turpinās veicināt progresu Tūkstošgades attīstības mērķu un ilgtspējīgas attīstības sasniegšanā jaunattīstības valstīs, sevišķu uzmanību pievēršot vismazāk attīstītajām valstīm un tām valstīm, kuru vajadzības ir vislielākās. Vienlaikus ir jāveic virkne pasākumu, lai sekmētu „Rio+20” konferences saistību īstenošanu.

Galvenās pašreizējās ES darbības, lai īstenotu „Rio+20” konferences saistības, ir apkopotas I pielikumā.

3.4. Ilgtspējīgas attīstības institucionālā sistēma un īstenošanas līdzekļi

„Rio+20” konferencē tika aizsākts process, lai stiprinātu ilgtspējīgas attīstības institucionālo sistēmu, tostarp, lai nostiprinātu ANO Ģenerālās Asamblejas (ANO ĢA) un ECOSOC lomu. Nozīmīgs lēmums bija izveidot Augsta līmeņa politisku forumu (ALPF) ilgtspējīgas attīstības jautājumos, kas aizstās ANO Ilgtspējīgas attīstības komisiju. ALPF uzraudzīs un pārskatīs progresu „Rio+20” konferences rezultātu īstenošanā, un tas ir arī pilnvarots stiprināt zinātnes un politikas saskarni, kas būs izšķiroši svarīga ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanā. Tam vajadzētu būt tieši saistītam ar ECOSOC, kas patlaban tiek reformēts, un regulāros intervālos darboties augstākā politiskajā līmenī (ANO ĢA). Šīs saiknes nodrošina iespēju uzlabot

saskaņotību ar patlaban notiekošo darbu pie TAM pārskatīšanas un diskusijām par attīstību pēc 2015. gada.

Vēl viens nozīmīgs „Rio+20” konferences rezultāts bija lēmums stiprināt un atjaunināt ANO Vides programmu (*UNEP*) un jo īpaši lēmums par vispārēju līdzdalību tās padomē. Tas tagad ir apstiprināts ar lēmumu par jaunu institucionālo kārtību ANO Vides programmai tās nesenajā padomes sanāksmē. Lēmums izveidot ANO Vides asambleju ir svarīgs solis uz priekšu, kas atbilst ES mērķim ilgtermiņā pārveidot to par ANO aģentūru. ES uzņemsies aktīvu lomu šīs pārskatītās institucionālās sistēmas īstenošanā. ES atbilstošas līdzdalības nodrošināšana gan ALPF, gan reformētajā *UNEP*, būs prioritāte.

„Rio+20” konferencē tika nolemts arī sekmēt tīras un videi labvēlīgas tehnoloģijas un izveidot starpvaldību ekspertu komiteju, lai sagatavotu risinājumus ilgtspējīgas attīstības finansēšanas stratēģijai. Komitejai ir jānodrošina saskaņotība un koordinācija un jāizvairās no centienu dublēšanās attiecībā uz attīstības procesa finansējumu. ES iesaistīties šajā procesā saskaņā ar vispārējo pieeju finansēšanai un citiem īstenošanas līdzekļiem, kā norādīts turpmāk tekstā.

3.5. Sabiedriskā apspriešana

Komisija ir rīkojusi vairākas sabiedriskās apspriešanas un dialogus par nabadzības izskaušanas un ilgtspējīgas attīstības nākotnes perspektīvām. Šīs apspriešanās ir palīdzējušas izstrādāt vairākus aspektus priekšlikumos, kas ietverti šajā paziņojumā. Šo apspriešanos pārskats ir izklāstīts II pielikumā. Komisija turpinās aktīvu dialogu par visiem šiem jautājumiem ar visām ieinteresētajām personām un pilsonisko sabiedrību.

4. ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS UN NABADZĪBAS IZSKAUŠANAS INTEGRĒŠANA VISAPTVEROŠĀ SATVARĀ LAIKPOSMAM PĒC 2015. GADA

Starptautiskā līmenī un ANO liela daļa darba nabadzības izskaušanas un ilgtspējīgas attīstības jomā ir veikta atsevišķos virzienos dažādu kopienu ietvaros – viens virziens izriet no Tūkstošgades deklarācijas, bet otrs virziens – no vairākām ANO augstākā līmeņa sanāksmēm ilgtspējīgas attīstības jautājumā. Patiesībā šiem diviem virzieniem vienmēr ir bijuši kopīgi elementi; piemēram, TAM pievēršas vides jautājumiem ar Tūkstošgades attīstības 7. mērķa palīdzību, un nabadzības izskaušana vienmēr ir bijis prioritārs mērķis ilgtspējīgas attīstības jomā.

Lai efektīvi risinātu nabadzības izskaušanas un ilgtspējīgas attīstības problēmas kā nozīmīgu un savstarpēji saistītu pasaules mēroga problēmu, Tūkstošgades attīstības mērķu pārskatīšana un darbs pie ilgtspējīgas attīstības mērķu izstrādāšanas ir jāapvieno, veidojot vienotu visaptverošu satvaru ar kopējām prioritārām problēmām un mērķiem tā, lai līdz 2030. gadam visiem iedzīvotājiem nodrošinātu cilvēka cienīgu dzīvi un pasaulē nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību pēc šā gada.

2013. gada rudenī ANO īpašā pasākumā tiks izvērtēti ieguldītie centieni sasniegt Tūkstošgades attīstības mērķus (TAM), apspriesti veidi, kā līdz 2015. gadam paātrināt progresu, un veikta viedokļu apmaiņa par to, kas varētu sekot pēc TAM mērķa gada – 2015. gada. Augsta līmeņa politiskā foruma, kuru izveidoja „Rio+20” konferencē, pirmā sanāksme 2013. gada septembrī turklāt tiks aplūkoti pēcpasākumi saistībā, kas tika pieņemtas 2012. gada jūnijā „Rio+20” konferencē. Būs nepieciešams arī panākt lielāku progresu saistībā ar Atklāto darba grupu ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) jautājumos, kuri tika noteikti Riodežaneiro. Visi minētie ieguldījumi nodrošinās pamatu vienošanās panākšanai par visaptverošu satvaru laikposmam pēc 2015. gada.

Lai sīkāk pārdomātu mērķus, ES turpinās atklātu dialogu ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Tas sekmēs aktīvu ES līdzdalību Atklātās darba grupas darbā ilgtspējīgas attīstības mērķu jautājumos, kura sniegs rīcības ieteikumus ANO Ģenerālajai Asamblejai.

Šajā iedaļā aprakstīta TAM pārskatīšanā gūtā pieredze un darbs pie IAM izstrādes, kā arī to prioritāro elementu veidi, kas izriet no iepriekšminētās pieredzes un mērķu izstrādes. Tad tajā īsi praktiskā izteiksmē norādīts tas, kā tos var apvienot attiecīgo ANO procesu ietvaros. Pēc tam, pamatojoties uz minēto, nobeiguma iedaļā ir apkopoti daži no visaptverošā satvara galvenajiem principiem.

4.1. Visaptverošā satvara prioritārie elementi

Pamatojoties uz TAM īstenošanas pieredzi un darbu, kas izriet no „Rio+20” konferences ilgtspējīgas attīstības jomā, un ņemot vērā pašreizējās tendences, ES uzskata, ka saistībā ar visaptverošo satvaru laikposmam pēc 2015. gada var konstatēt vairākas problēmas.

Pastāv būtiska saistība starp globālo vides ilgtspējību un nabadzības izskaušanu. Nebūs iespējams izskaust nabadzību un nodrošināt cilvēka cienīgu dzīvi visiem, vienlaikus nepievēršoties globālajai vides ilgtspējībai, un otrādi. Klimata pārmaiņas, dabas katastrofas, bioloģiskās daudzveidības izzušana un okeānu, saldūdens avotu, zemes un augsnes resursu degradācija īpaši nelabvēlīgi ietekmē pasaules nabadzīgākos iedzīvotājus. Lai varētu reaģēt uz šīm problēmām, visaptverošajam satvaram ir jādabojas kā labas pārvaldības, pārredzamības, sociālās kohēzijas un sieviešu iespēju nodrošināšanas katalizatoram visās valstīs un starptautiskā līmenī, jo visi šie elementi ir vitāli svarīgi ilgtspējīgai attīstībai un nabadzības izskaušanai.

Saskaņā ar „Rio+20” konferences nobeiguma dokumentā panākto vienošanos ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM) vajadzētu būt vispārēji piemērojamiem visām valstīm, vienlaikus ņemot vērā dažādu valstu faktisko situāciju, kapacitāti un attīstības līmeni un ievērojot valstu politiku un prioritātes, tiem būtu jāiekļauj ilgtspējīgas attīstības trīs aspekti un jābūt orientētiem uz rīcību, kodolīgiem un ierobežotā skaitā. ES priekšlikumi, kas tika ierosināti „Rio+20” konferences sagatavošanas gaitā, norādīja, ka mērķiem ir jāpievēršas arī tiem resursiem, kas pārstāv sabiedrisko labumu un pamata "dzīves pīlārus", piemēram, enerģijas, ūdens resursi, nodrošinājums ar pārtiku, okeāni, ilgtspējīgs patēriņš un ražošana, kā arī sociālā iekļaušana un pienācīgs darbs. Tajā pašā laikā mērķiem vajadzētu būt arī saskaņā ar pašreizējiem starptautiskajiem nolīgumiem, piemēram, mērķiem klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības jomā, kā arī sociālās aizsardzības minimālajiem līmeņiem.

Tiem vajadzētu pievērsties ilgtspējīgas attīstības trīs galvenajiem mērķiem: nabadzības izskaušanai, neilgtspējīga patēriņa un ražošanas modeļu maiņai un ekonomiskās un sociālās attīstības dabas resursu bāzes aizsardzībai un pārvaldībai.

Laikposma pēc 2015. gada mērķiem būtu jāaptver nākotne un jātiecas noteikt virzītājspēkus ilgtspējīgas nākotnes sasniegšanai: ar kopīgu redzējumu 2050. gadam konkrēti mērķi būtu jānosaka laikposmam līdz 2030. gadam.

Ņemot vērā, ka satvara vispārējiem mērķiem vajadzētu būt gan nabadzības izskaušanai, gan ilgtspējīgai attīstībai, prioritārajiem uzdevumiem jāpievēršas abām perspektīvām, ņemot vērā iepriekš minēto. Pamatojoties uz šādiem apsvērumiem, satvaru varētu veidot, balstoties uz vairākiem galvenajiem elementiem: pamata dzīves līmeņa nodrošināšanu; iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes virzītājspēku sekmēšanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgas pārvaldības nodrošināšanu; vienlaikus sekmējot vienlīdzību, taisnīgumu un tiesiskumu; kā arī mieru un drošību. Turklāt, lai gan planētas vides iespēju problēmas risināšanai būs vajadzīga integrēta rīcība, kas ietekmēs visus šos elementus un būs jāaplūko dažos no tiem, problēmas risināšanai

būs nepieciešama arī konkrēta rīcība pati par sevi. Tāpēc to var uzskatīt arī par papildu pārnozaru sastāvdaļu integrētā, visaptverošā satvarā laikposmam pēc 2015. gada.

4.1.1. Pamata dzīves līmenis

TAM ir nodrošinājuši satvaru cilvēces attīstībai, nosakot tādas mērķus kā minimālie ienākumi, pasargātība no bada, pilnīga un produktīva nodarbinātība un pienācīgs darbs visiem, pieeja pamatizglītībai, veselības pamataprūpei, piekļuve ūdenim un kanalizācijai, t.i., visiem cilvēka cienīgas dzīves pamatelementiem.

Mums ir jāpabeidz iesāktais darbs pie pašreizējiem TAM, novēršot nepilnības un izdarot secinājumus. Piemēram, mums ir jārisina plašākas problēmas izglītības un veselības jomā un jāiekļauj sociālā aizsardzība. Kopējās vidējās vērtības ir noslēpušas valstu nevienlīdzību, ko izraisa galēja nabadzība, ģeogrāfiskā atrašanās vieta vai marginalizācija. Mums ir jāatkāpjas no tīri kvantitatīviem mērķiem, lai pievērstos kvalitātei, piemēram, izglītības un veselības jomā. Vēlākais 2030. gadā ir jānodrošina minimālais dzīves līmenis, zemāk par kuru neviens vīrietis, sieviete vai bērns nedrīkstētu nonākt – standarti, saskaņā ar kuriem ikvienam iedzīvotājam vajadzētu spēt prasīt savas valdības atbildību. Mums jācenšas dot iespējas iedzīvotājiem pašiem izklūst no nabadzības Mērķi, kas stimulē rīcību, lai nodrošinātu galvenos standartus izglītības, uztura, tīra ūdens un gaisa jomā, palīdzēs izskaust badu un uzlabot pārtikas nodrošinātību, veselību un labklājību. Mērķiem arī vajadzētu stimulēt rīcību, lai nodrošinātu produktīvu nodarbinātību un pienācīgu darbu visiem iedzīvotājiem, tostarp jauniešiem, sievietēm un personām ar invaliditāti, atkarībā no valstu attīstības līmeņa. Atšķirībā no pastāvošajiem TAM šie mērķi būtu jāpiemēro katrai valstij, un tie nedrīkstētu būt tikai vispārēji mērķi bez individuāliem valsts pienākumiem. Katrai valstij ir pienākums nodrošināt virzību uz starptautiski saskaņotu mērķu sasniegšanu.

4.1.2. Iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes virzītājspēki

Komisijas rīkotā sabiedriskā apspriešana, kā arī to valstu pieredze, kurām ir izdevies pašām izklūst no nabadzības, liecina par to, cik svarīga loma ir galvenajiem iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes virzītājspēkiem, jo īpaši būtisku cilvēka attīstības pakalpojumu nodrošināšanā un izaugsmes un pienācīgu darbavietu radīšanā. Visām valstīm visos attīstības posmos būtu jācenšas veikt strukturālo pārveidi, lai varētu veidot tirgum labvēlīgu, atvērtu tautsaimniecību, kas veicina iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi, uzlabo ražošanas kapacitāti un sekmē privātā sektora attīstību, ieguldījumus un labklājības veidošanos, veicina pāreju uz iekļaujošu „zaļo” ekonomiku un nodrošina, ka ieguvumi ir plaši pieejami. Mērķi palīdzētu stimulēt iespējas veidot iekļaujošāku un ilgtspējīgāku izaugsmi, ko pamato rādītāji, kas nav saistīti tikai ar IKP. Daudzas valstis varētu tos izmantot, lai koncentrētos uz sociālo kohēziju, kā arī ilgtspējīgāku lauksaimniecību, zivsaimniecību un akvakultūru, lai nodrošinātu labāku uzturu, novērstu ūdens resursu trūkumu un nepieļautu pārtikas nelietderīgu izmantošanu. Citi varētu palīdzēt panākt resursu izmantošanas ziņā efektīvu ražošanu, kurā tiek taupīts ūdens, samazināti un pārstrādāti atkritumi. Mērķis – virzīties uz ilgtspējīgām, izturētspējīgām pilsētām – panāktu uzlabojumus attiecībā uz gaisa kvalitāti, ūdens resursiem, enerģētiku, pieejamu infrastruktūru, mājokļiem un transportu, kā rezultātā tiktu rasti risinājumi, kas veido saikni ar nodarbinātību, veselību, ekonomikas attīstību un attiecas uz pielāgošanos klimata pārmaiņām un katastrofu novēršanu un sagatavotību tām. Citi nozīmīgi virzītājspēki ietver ilgtspējīgu enerģētiku, zinātni un tehnoloģiju, telekomunikāciju pakalpojumus, finanšu pakalpojumus un infrastruktūru, piemēram, pieejas atvieglošanu tirgiem, kā arī migrāciju un mobilitāti. Visiem šiem aspektiem ir nepieciešama labvēlīga un stabila vide, lai varētu plaukt uzņēmējdarbība, inovācija un produktīva nodarbinātība.

Lai gan ekonomikas pārveide ir nepieciešama, tā ir arī milzīga problēma: būs vajadzīgi jauni ieguldījumi miljardu apmērā⁴. Tomēr pieredze valstīs, kuras ir guvušas milzīgus panākumus šo pakalpojumu sniegšanā saviem iedzīvotājiem, un nesenās globālās iniciatīvas, piemēram, „Ilgtspējīga enerģija visiem” un „Uztura uzlabošana”, ir pierādījušas, ka šāda pieeja var sniegt daudzsoļošu rezultātus, sekmējot strauju izaugsmi un ieguldījumus.

4.1.3. Dabas resursu ilgtspējīga pārvaldība

Dabas resursu ilgtspējīga pārvaldība un izmantošana ir vitāli svarīga, lai atbalstītu ekonomikas izaugsmi un nodarbinātību, jo īpaši tādās primārās ražošanas nozarēs kā lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecība vai pakalpojumu nozarēs, piemēram, tūrisma jomā. 70 % pasaules nabadzīgo iedzīvotāju dzīvo lauku apvidos, un viņu izdzīvošana un labklājība ir tieši atkarīga no bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmas pakalpojumiem, palielinot viņu neaizsargātību pret resursu trūkumu un klimata apdraudējumu. Dabas resursu pienācīga pārvaldība, kuras pamatā ir pārredzamība, pārskatatbildība un laba pārvaldība, ir vitāli svarīga nabadzības izskaušanai un ilgtspējības attīstībai, lai panāktu iekļaujošu „zaļo” ekonomiku. Ir jāveic pasākumi, lai sekmētu ziņošanu par korporatīvo ilgtspējību, kas rosinās dažādus uzņēmumus izmantot atbildīgu praksi. Mērķi, lai panāktu, ka pasaulē nenotiek zemes degradācija, veicinātu ekonomikas izaugsmi, bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, kā arī nodrošinātību ar pārtiku, vienlaikus uzlabojot augsnes kvalitāti, samazinot eroziju, izturētspējas uzlabošanu pret dabas katastrofām un zemes platību aizņemšanas apturēšanu. Ņemot vērā okeānu nozīmību pasaulē, okeānu un jūras ekosistēmu veselības aizsardzībai un atjaunošanai nolūkā nodrošināt ilgtspējīgu izdzīvošanu vajadzētu būt universālam mērķim; tas palīdzēs nodrošināt zivju krājumu ilgtspējīgu izmantošanu, ņemot vērā arī nodrošinātību ar pārtiku, kā arī samazinās nopietno apdraudējumu, ko rada, piemēram, jūras atkritumi. Lai risinātu šīs problēmas, katrai valstij būtu jācenšas panākt savu dabas resursu ilgtspējīga pārvaldība un izveidot atklātas un pārredzamas pārvaldības struktūras, lai nodrošinātu, ka resursi tiek izmantoti tā, lai tas nāktu par labu šo valstu iedzīvotājiem taisnīgā un ilgtspējīgā veidā.

Tas nozīmē, ka katrai valstij ir jānodrošina, lai resursi tiktu izmantoti ekoloģiski atbildīgā veidā un – attiecībā uz tādiem resursiem kā zeme, meži, upes un okeāni – lai tos varētu izmantot arī nākamās paaudzes. Tāpat tādu ierobežotu resursu kā minerāli un gruntsūdeņi izmantošanai ir jānotiek iekļaujošā un atbildīgā veidā, kas garantē maksimālu sabiedrisku labumu, proti, šo resursu komerciālā izmantojuma, to izsmelšanas tempa un radīto ienākumu izlietojuma ziņā. Subsīdiu pakāpeniska likvidēšana tādu ierobežotu resursu izmantošanai kā, piemēram, fosilais kurināmais, ir nozīmīgs un rentabls ieguldījums, kas sekmē resursu efektīvu izmantošanu. Valstīm būtu arī jāuzlabo savu sadarbība, lai apsaimniekotu kopīgos resursus, piemēram, zivju krājumus un jūras bioloģisko daudzveidību, tajos apgabalos, kuri ir ārpus valstu jurisdikcijas.

Būs arī jāpieņem integrēts skatījums, lai nodrošinātu, ka risinājumi resursu trūkumam vienā teritorijā nerada papildu trūkumu citā teritorijā. Turpmākajā darba programmā visām valstīm būtu jāapņemas turpmākajās desmitgadēs ilgtspējīgi pārvaldīt un izmantot savus dabas resursus, tostarp tādus jautājumus kā pārredzamība, ienākumu kāpināšana, īpašumtiesību

⁴ Piemēram, Starptautiskā Enerģētikas aģentūra lēš, ka, lai līdz 2030. gadam visiem iedzīvotājiem nodrošinātu ilgtspējīgus energopakalpojumus, ik gadu papildus būs jāiegulda aptuveni 30 miljardi euro salīdzinājumā ar ierastās darbības scenāriju. ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (FAO) lēš, ka, lai līdz 2025. gadam panāktu bada izskaušanu pasaulē, papildus būs nepieciešami vairāk nekā 50 miljardi ASV dolāru gadā publiskajiem izdevumiem lauksaimniecības un drošības tīklu jomā.

aizsardzība, izturētspēja⁵, ieskaitot pret dabas katastrofām, un vides aizsardzība. Pasaules kopienai šajos centienos jābūt vienotai. Proti, privātiem un valsts uzņēmumiem jābūt atbildīgiem un jāievēro augsti pārredzamības un labas pārvaldības standarti. Tautsaimniecībai, kas rada zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni un efektīvi izmanto resursus, būs vajadzīgi pasākumi un apmācība tādu īpašu prasmju jomās, kas būs nepieciešamas.

4.1.4. Vienlīdzība, taisnīgums un tiesiskums

Mērķi, kas attiecas uz cilvēka labklājību un cieņu pret visiem, ir nostiprināti Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā un Tūkstošgades deklarācijā, kurās arī skaidri atzītas saiknes starp cilvēktiesībām, labu pārvaldību un ilgtspējīgu attīstību. Tas, tāpat kā apņemšanās ievērot kopējās pamatvērtības, tika vēlreiz apstiprinātas TAM augstākā līmeņa sanāksmē 2010. gadā un „Rio+20” konferencē 2012. gadā.

Tiesiskuma un taisnīguma, cilvēktiesību, demokrātijas un citu labas pārvaldības aspektu nozīmība krietni pārsniedz to ietekmi uz progresu attīstības mērķu sasniegšanā ienākumu, izglītības, veselības un citu pamatvajadzību jomā. Tie ir nozīmīgi arī paši par sevi visās valstīs. Nesenās kustības Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos parādīja iekļaujošu politisko sistēmu, tiesiskuma un darbavietu, jo īpaši jauniešiem, nozīmību un uzsvēra, ka progress TAM sasniegšanā ir vitāli svarīgs, bet ar to vien nepietiek. Turpmākajos gados pārvaldība joprojām būs globāla problēma.

Ir būtiski, lai jaunajā visaptverošajā satvarā laikposmam pēc 2015. gada tiktu ietverti šie jautājumi. Sieviešu loma ir īpaši nozīmīga, lai atraisītu ilgtspējīgas attīstības virzītājspēku un likvidētu visu veidu šķēršļus vienlīdzīgai līdzdalībai. Satvarā būtu sevišķi jāuzsver virzība uz tādu pieeju attīstībai, kuras pamatā ir tiesības, uz nevienlīdzības samazināšanu, kā arī uz sieviešu un meiteņu tiesību veicināšanu un aizsardzību, dzimumu līdztiesību, pārredzamību un cīņu pret korupciju. Tajā būtu arī jāietver pamatjautājumi, kas saistīti ar taisnīgumu. Lai izpildītu šo uzdevumu, mērķiem būtu jāstimulē tāda rīcība, kas vajadzīga, lai nodrošinātu sociālo garantiju pamatkopuma arvien lielāku segumu un uzlabotu to īstenošanu.

4.1.5. Miers un drošība

Tur, kur pastāv fiziska nedrošība, augsts nevienlīdzības līmenis, pārvaldības problēmas un minimāla institucionālā kapacitāte, vai tādas nav vispār, ir ārkārtīgi grūti panākt noturīgu progresu attiecībā uz tādiem galvenajiem TAM kritērijiem kā nabadzība, veselība, izglītība un kanalizācija. Tāpēc ir vitāli svarīgi novērst šādu apstākļu pamatcēloņus un veikt pasākumus, lai nepieļautu to rašanos.

Tomēr šī programma neattiecas tikai uz nestabilām valstīm, jo arī daudzas citas valstis cīnās ar problēmām, kas saistītas ar nedrošību un vardarbību. Nelikumīga tirdzniecība, starptautiskais terorisms, noziedzības tīkli un bandu vardarbība apdraud iedzīvotāju drošību un samazina izredzes uz cilvēka cienīgu dzīvi, jo īpaši skarot sievietes un bērnus.

Miera un drošības jautājumu risināšanā visaptveroša satvara laikposmam pēc 2015. gada kontekstā par sākumpunktu būtu jāizmanto darbs, ko jau paveikušas dažas nestabilas valstis un ESAO valstis, ES, ANO un Attīstības banka Pusanā 2011. gada novembrī. Tam būtu jābalstās uz Jauno vienošanos par iesaisti nestabilās valstīs, kurā tika izklāstīti pieņemtie miera veidošanas un valsts izveides mērķi (PSG).

⁵ COM(2012)586: ES Nostāja attiecībā uz izturētspēju: pārtikas nodrošinājuma krīžu sniegtā mācība.

5. CEĻĀ UZ VISAPTVEROŠU SATVARU LAIKPOSMAM PĒC 2015. GADA

5.1. Virzienu apvienošana, lai reaģētu uz nākotnes problēmām

Nabadzības izskaušana un uzplaukuma un labklājības ilgtspējas nodrošināšana joprojām ir vissteidzamāk risināmās problēmas nākotnes labā. Lai tās varētu sekmīgi atrisināt, tās ir jārisina kopā tāda jauna visaptveroša satvara ietvaros, kas ir vispārējs un nozīmīgs visām valstīm, vienlaikus atzīstot, ka dažādas valstis ir skartas dažādā mērā un ka to reakcija uz globālajiem mērķiem un ieguldījums to īstenošanā būs atšķirīgi. Lai gan daudzas turpinās pacelties virs galējas nabadzības līmeņa, lai šo procesu padarītu neatgriezenisku, ir nepieciešams spēcīgi koncentrēties uz nabadzības apkarošanu. Pašreizējās ekonomiskās attīstības neilgtspējīgus modeļus, kas ietekmē vidi un dabas resursu bāzi, joprojām lielā mērā nosaka attīstītās valstis un arvien vairāk jaunietekmes ekonomikas valstis, bet vismazāk attīstītās valstis tikmēr arī izjūt to sekas. Sociālā atstumtība un nevienlīdzība, bezdarbs, nestabila nodarbinātība un sociālās aizsardzības trūkums arī tieši ietekmē nabadzību un ilgtspējīgu attīstību.

Tūkstošgades deklarācijai, kas joprojām ir aktuāla, būtu jāvirza darbs pie topošā satvara pilnveidošanas. Balstoties uz „Rio+20” konferences pēcpasākumiem, TAM pārskatīšanu un citiem nozīmīgiem starptautiskiem procesiem, topošajam visaptverošajam satvaram būtu jānosaka virziens nabadzības izskaušanai un uzplaukuma un labklājības sasniegšanai visiem iedzīvotājiem, koncentrējot uzmanību uz integrējošas un ilgtspējīgas izaugsmes galvenajiem virzītājspēkiem, ņemot vērā planētas iespēju robežas. Tādējādi šajā satvarā būtu jāapvieno ilgtspējīgas attīstības trīs aspekti: ekonomiskais, sociālais un vides aspekts. Tajā būtu jāietver pienākumi visām valstīm.

Šā jaunā visaptverošā satvara pamatmērķim būtu jātiecas līdz 2030. gadam nodrošināt katru iedzīvotāju ar „cilvēka cienīgu dzīvi visiem”. Tam vienlaicīgi būtu jāaplūko nepieciešamība izskaust nabadzību un ilgtspējīgas attīstības vispārējs redzējums, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu pašreizējās un turpmāko paaudžu uzplaukumu.

Iepriekšējās iedaļās tika izklāstīts, kā savstarpēji saistītie procesi ANO līmenī varētu nodrošināt kopējā visaptverošā satvara sastāvdaļas, kas ir vajadzīgas, lai sasniegtu mērķi „Cilvēka cienīgu dzīvi visiem”. Galīgajam rezultātam vajadzētu būt balstītam uz rezultātiem, kas gūti no konstruktīvas mijiedarbības ar visām ieinteresētajām personām un starptautisko partneru starpā. Tomēr ES uzskata, ka ir vairāki jau identificējami vispārīgi principi, kuriem vajadzētu būt vispārpieņemamiem.

5.2. Visaptverošā satvara laikposmam pēc 2015. gada principi

Komisija ierosina, ka ES īsteno šādus principus savās diskusijās par satvaru laikposmam pēc 2015. gada.

5.2.1. Darbības joma

Satvaram vajadzētu būt vispārējam tā centienos un tvērumā, iekļaut mērķus visām valstīm, būt attiecināmam uz visu cilvēci, koncentrēties uz nabadzības izskaušanu visās tās aspektos, visur, kur tā ir konstatēta, un sekmēt visu iedzīvotāju uzplaukumu un labklājību, ņemot vērā planētas iespēju robežas.

- Satvarā būtu jāintegrē ilgtspējīgas attīstības trīs aspekti – ekonomikas, sociālais, vides aspekts –, ņemot vērā pieredzi, kas gūta, pārskatot Tūkstošgades attīstības mērķus un pamatojoties uz darbu ilgtspējīgas attīstības mērķu izstrādei, ar mērķi izskaust nabadzību un nodrošināt ilgtspējīgu attīstību. Mērķiem būtu jānodrošina tāds minimālais dzīves līmenis, zemāk par kuru neviena persona nedrīkstētu nonākt, vēlākais līdz 2030. gadam,

un tiem būtu jāvirza progress uz uzplaukumu un labklājību, ņemot vērā planētas iespēju robežas.

- Satvarā būtu jāatzīst, ka nabadzību, uzplaukumu un labklājību nevar skatīt tikai no finansiālās perspektīvas, bet tie ir daudzdimensionāli aspekti un atspoguļo iedzīvotāju spēju panākt izaugsmi un attīstību.
- Satvarā būtu integrētā veidā jāaptver:
 - cilvēces pamatattīstība (balstoties uz atjauninātiem pašreizējiem Tūkstošgades attīstības mērķiem un atspoguļojot arī tādus jautājumus kā sociālā aizsardzība),
 - ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes un attīstības virzītājspēki, kas ir nepieciešami ekonomikas strukturālai pārveidei, vajadzīgi, lai nodrošinātu ražošanas jaudu un nodarbinātību un pārietu uz iekļaujošu „zaļu” ekonomiku, kas spēj risināt klimata problēmas, kā arī
 - dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana.
- Satvarā būtu jārisina arī tieslietu, vienlīdzības un taisnīguma jautājumi, ietverot jautājumus saistībā ar cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu, kā arī iespēju nodrošināšanu sievietēm un dzimumu līdztiesību, kas ir vitāli svarīgi iekļaujošai un ilgtspējīgai attīstībai, kā arī pašas par sevi ir svarīgas vērtības. Satvarā būtu jārisina arī miera un drošības jautājumi, balstoties uz pašreizējo darbu pie miera veidošanas un valsts izveides mērķiem.

5.2.2. Mērķu būtība un skaits

- Mērķiem vajadzētu būt skaita ziņā ierobežotiem un tie būtu jāpiemēro vispārēji visām valstīm, bet vienlaikus mērķiem būtu jāņem vērā dažādās situācijās. Lai nodrošinātu līdzdalību un nozīmību, mērķi būtu jāpielāgo un jāsadarbības īstenošanai valstu līmenī. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš nestabilo valstu vajadzībām.
- Mērķi būtu jāizstrādā tā, lai tiktu ņemti vērā zinātniskie un izpētes pierādījumi, un saistītajiem mērķiem un rādītājiem vajadzētu būt izmērāmiem.

5.2.3. Pārredzamība, īstenošana un pārskatatbildība

- Atbildība par vēlamu rezultātu sasniegšanu pirmām kārtām ir valstīm. Ir jāmobilizē visi resursi – gan iekšzemes un starptautiskie, gan privātie un publiskie resursi. Finansējums un citi īstenošanas līdzekļi būtu jāaplūko vispusīgā un integrētā veidā, ņemot vērā to, ka dažādo globālo mērķu īstenošanas iespējamie avoti ir vieni un tie paši.
- Satvars būtu jāizstrādā un jāīsteno ciešā sadarbībā ar pilsoniskās sabiedrības ieinteresētajām personām, tostarp privāto sektoru.
- Būtu jānosaka laika posms, kurā sākt rīkoties visos līmeņos, lai sasniegtu mērķus. Tam varētu būt izklāstīts redzējums 2050. gadam, nosakot mērķus 2030. gadam.
- Satvara pamatā vajadzētu būt valstu individuālai atbildībai veikt pasākumus, apvienojumā ar partnerību starp visām valstīm un ieinteresētajām personām. Mērķiem būtu jāstimulē sadarbība un partnerības starp valdībām, pilsonisko sabiedrību, tostarp privāto sektoru, un starptautisko sabiedrību kopumā. Visām valstīm būtu jādod sava artava mērķu sasniegšanā. Mērķiem būtu arī jāizraisa lielāka pārskatatbildība.
- Satvara izstrāde būtu jāpapildina arī ar centieniem uzlabot saskanību iestāžu līmenī.
- Lai varētu nodrošināt labu progresu uzraudzību, būtu jāstiprina statistikas pamats.

5.2.4. Saskanība

- Satvaram vajadzētu būt saskanīgam ar pastāvošajiem starptautiski atzītajiem mērķiem, piemēram, klimata pārmaiņu, bioloģiskās daudzveidības, katastrofu riska mazināšanas un sociālās aizsardzības pamata jomās.

5.3. Satvara īstenošana: valstu līdzdalība un pārskatatbildība

Atbildība par topošā satvara īstenošanu ir katras valsts ziņā, iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp sociālos partnerus. Galvenie attīstības virzītājspēki pirmām kārtām ir vietēja līmeņa, it īpaši ietverot demokrātisku pārvaldību, tiesiskumu, stabilas politiskās institūcijas, saprātīgu politiku, publisko finanšu pārredzamību un cīņu pret krāpšanu un korupciju. Iekšzemes resursu mobilizācija, juridiskie un fiskālie noteikumi un iestādes, kas atbalsta privātā sektora attīstību, ieguldījumus, pienācīgu darbavietu radīšanu un eksporta konkurētspēju, ir būtiski, lai visas valstis varētu sasniegt vērienīgos mērķus. Šajā kontekstā iekšzemes reformas ir izšķiroši svarīgas, lai ekonomikas izaugsmi padarītu ilgtspējīgu un liktu tai darboties efektīvi attiecībā uz nabadzības izskaušanu, samazinātu nevienlīdzību un uzlabotu labklājību visiem. Tas attiecas uz visām valstīm visos attīstības līmeņos.

Tomēr ES atzīst, ka dažām valstīm joprojām būs nepieciešams atbalsts, tostarp attīstības palīdzība. Šajā saistībā veidojas racionālākas un efektīvākas attīstības atbalsta ieguldīšanas metodes, nodrošinot to, ka atbalsts darbojas kā attīstības katalizators, piesaistot ieguldījumus, tostarp izmantojot inovatīvus finanšu avotus, instrumentus un mehānismus, piemēram, apvienošanu. Šī atjauninātā pieeja tika pieņemta ES „Pārmaiņu programmā”. Dienvidu–dienvidu sadarbība var dot ievērojamu ieguldījumu, lai veidotu globālās attīstības rezultātus. Pasaules mēroga partnerības efektīvai attīstības sadarbībai principi, par kuriem vienošanās tika panākta Pusanas Augsta līmeņa forumā par atbalsta efektivitāti 2011. gadā, būtu jāpiemēro vispārēji.

Papildus atbalstam Attīstības politikas saskaņotībai ir ļoti liela nozīme nabadzības izskaušanā un ilgtspējīgas attīstības sasniegšanā. Tāpēc topošajā satvarā pienācīga vieta jāatvēl šīs politikas lomas nopietnai apsvēršanai. Piemēram, daudzās jaunattīstības valstīs ienākumi, kas pieejami no tirdzniecības, ir ievērojami pieauguši, un tos var izmantot nabadzības apkarošanai. Paredzams, ka šī tendence turpināsies daudzās jaunattīstības valstīs, un tā ir īpaši svarīga Subsahāras Āfrikā.

Lai visaptverošais satvars būtu izpildāms, tas ir jāpapildina ar centieniem nodrošināt to, ka tiek efektīvi mobilizēti un izmantoti visi resursi, līdzās visu valstu apņēmībai izmantot vispusīgu pieeju šiem resursiem, kā arī saskanīgu un piemērotu politiku. Mērķi palīdzēs veicināt privātā sektora ieguldījumus. Visām valstīm būtu atklātā un pārredzamā veidā jāziņo par progresu nākotnes mērķu sasniegšanā.

ES būtu jāsekmē visaptveroša un integrēta pieeja īstenošanas līdzekļiem, tostarp finansējuma problēmām pasaules līmenī. Pašlaik finansējuma diskusijas, kas saistīts ar klimatu, bioloģisko daudzveidību, attīstību un ilgtspējīgu attīstību, notiek dažādos forumos, lai arī iespējamie finansējuma avoti ir vieni un tie paši. Pastāv izteikta nepieciešamība nodrošināt saskanību un koordināciju un izvairīties no centienu dublēšanās attiecībā uz attīstības procesa finansējumu. 2013. gada vidū Komisija plāno iesniegt paziņojumu, kurā ierosināta integrēta ES pieeja finansēšanai un citiem īstenošanas līdzekļiem, kas saistīti ar dažādajiem pasaules procesiem.

6. TURPMĀKĀ DARBĪBA

ES ir pilnībā jāiesaistās gaidāmajos starptautiskajos procesos ar saskanīgu un koordinētu ieguldījumu ANO un citos attiecīgos forumos.

Šajā saistībā pēc šā paziņojuma pieņemšanas vajadzētu notikt debatēm ar Padomi un Parlamentu 2013. gada pavasarī, lai izstrādātu kopīgu ES pieeju notiekošā procesa turpmākajiem posmiem, kurai būtu:

- jānodrošina vispusīgi „Rio+20” konferences pēcpasākumi un jāvirza ES nostāja ANO Atklātajā darba grupā (ADG) ilgtspējīgas attīstības mērķu jautājumos, kura regulāri ziņos ANO Ģenerālajai Asamblejai; un
- jāpalīdz sagatavot 2013. gada rudenī ANO Ģenerālās Asamblejas īpašo pasākumu par Tūkstošgades attīstības mērķiem, tostarp ANO ģenerālsekretāra ziņojumu un ANO Augsta līmeņa darba grupu par laikposmu pēc 2015. gada, kā arī pirmo ALPF sanākumi.

ES vajadzētu atbalstīt virzību uz visaptverošu satvaru laikposmam pēc 2015. gada. Diskusijām, kuru pamatā ir iepriekš izklāstītās ievirzes, vajadzētu ļaut Eiropas Savienībai panākt kopīgu nostāju par to, kā labāk konverģēt un integrēt vienotā procesā ilgtspējīgas attīstības mērķus un TAM pārskatīšanas procesus, lai labāk īstenotu šādu visaptverošu satvaru. Šajā saistībā ES vajadzētu arī aktīvi censties panākt konstruktīvu dialogu ar visiem partneriem un ieinteresētajām personām, lai veidotu kopīgu pamatu, tostarp izmantojot politisko dialogu ar trešām valstīm.

I PIELIKUMS

Galvenie pašreizējie un gaidāmie pasākumi ES un starptautiskā līmenī, kas palīdz īstenot „Rio+20” konferences rezultātus

Joma	ES	Starptautiskais līmenis
Ūdensapgāde un kanalizācija	Uzlabot ūdens resursu efektivitāti un kvalitāti ar ES Ūdens aizsardzības konceptuālā plāna palīdzību	Saskaņā ar Pārmaiņu programmu un starptautiskajām saistībām sekmēt uzlabotu pieeju dzeramajam ūdenim un sanitārajām labierīcībām, uzlabotu ūdens kvalitāti un mazāku piesārņojumu; kā arī veicināt politisko dialogu par kopīgiem ūdens resursiem un īstenot pasākumus attiecībā uz ūdensapgādi ekonomikas un ilgtspējīgas izaugsmes labā.
Enerģētika, klimats	Uzlabot efektivitāti un atjaunojamo enerģijas avotu īpatnību, un samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, izmantojot: - klimata un enerģētikas tiesību aktu pakete un ceļvedi virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni 2050. gadam; - klimata un enerģētikas politiku 2030. gadam; - energoefektivitātes direktīvu; - izskatāmos tiesību aktu priekšlikumus par vieglo automobiļu un mikroautobusu emisijām, kā arī fluorēto siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu.	Veicināt starptautiskus pasākumus klimata jomā, izmantojot Durbanas platformu un <i>UNFCCC</i>. Starptautiskā partnerība emisiju samazināšanas jomā un starptautiskās sadarbības iniciatīvas (SSI). <i>IRENA</i>: atjaunojamo enerģijas avotu izmantošana pasaules mērogā <i>GEEREF</i>: Pasaules energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas fonds Pasaules klimata pārmaiņu alianse (<i>GCCA</i>) Iniciatīva “Ilgtspējīga enerģija visiem” (<i>SE4ALL</i>) ĀKK un ES Enerģijas finansēšanas mehānisms un Āfrikas un ES Sadarbības programma atjaunojamās enerģijas jomā (<i>RECP</i>)
Bioloģiskā daudzveidība, meži, zeme	ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2020. gadam, darbs pie bioloģiskās daudzveidības vērtēšanas un ekosistēmu pakalpojumiem. Mežu rīcības plāns; Mežsaimniecības stratēģijas pārskatīšana. Paziņojuma “Zeme kā resurss” sagatavošana. Aizsargāto teritoriju digitālās novērošanas centrs kā daļa no Zemes novērošanas sistēmu globālā tīkla (<i>GEOSS</i>).	KBD stratēģiskais plāns un 20 Aiči mērķi. Atbalstīt Ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības ekonomiku (<i>TEEB</i>) un Bagātību uzskaiti un ekosistēmu pakalpojumu vērtēšana (<i>WAVES</i>). Īstenot Vides un dabas resursu tematisko programmu (<i>ENRTP</i>). Paplašināt un īstenot Meža likumdošanas aktu īstenošanas, pārvaldības un tirdzniecības (<i>FLEGT</i>) iniciatīvu un ieguldījumu <i>UN-REDD+</i>. Protokola iespējamība saskaņā ar <i>UNCCD</i>, kurā ES pasludināta par ietekmēto Pusi. Globālā augsnes partnerība (ar <i>FAO</i>). Jauna pasaules pārtuksnešošanās atlasa

		sastādīšana kopā ar <i>UNEP</i> .
Okeāni	Jūras stratēģijas pamatdirektīva. Integrētā jūrmniecības politika, jūru piesārņojoši atkritumi un plastmasas atkritumi. Kopējā zivsaimniecības politika: maksimālais ilgtspējīgas ieguves apjoms, uz zinātnes atziņām pamatoti pārvaldības plāni, izmetumi. Jūras un piekrastes ekosistēmu novērošana un modelēšana.	Reģionālās jūras konvencijas. <i>UNCLOS</i> Īstenošanas nolīgums par jūras bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu tajos apgabalos, kuri ir ārpus valstu jurisdikcijas. Nelegāla, neregistrēta un neregulēta zveja. Pēcpasākumi Honolulu saistībā attiecībā uz jūru piesārņojošiem atkritumiem.
Atkritumi, ķīmiskās vielas	Ceļvedis par resursu efektīvu izmantošanu un ES tiesību akti atkritumu jomā, <i>REACH</i> īstenošana	Starptautiskās politikas atkritumu jomā (<i>WEEE, RoHS</i>) izplatīšana. Īstenot Bāzeles, Stokholmas un Roterdamas konvencijas, kā arī <i>SAICM</i> (Stratēģiskā pieeja starptautiskai ķīmisko vielu pārvaldībai).
Pārtika, uzturs, lauksaimniecība	Paziņojuma par ilgtspējīgu pārtiku sagatavošana. Īstenot direktīvu par finanšu instrumentu tirgiem (<i>MIFID</i>) un direktīvu par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (<i>MAD</i>). Priekšlikumi par kopējās lauksaimniecības politikas reformu, tostarp veicinot ilgtspējīgu lauksaimniecisko ražošanu un pievēršoties ražošanas kapacitātes un klimata pārmaiņu jautājumiem. Eiropas Inovācijas partnerība "Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja" Bioloģiskās pārtikas produktu marķēšana	Ieguldījums Lauksaimniecības tirgus informācijas sistēmā (<i>AMIS</i>). Lauksaimniecības resursu monitoringa (<i>MARS</i>) un <i>GEO-GLAM</i> (Zemes novērošana) īstenošana. Brīvprātīgo vadlīniju par atbildīgu zemes un mežu apsaimniekošanu, kā arī zivsaimniecības pārvaldību īstenošana. ES Pārtikas nodrošinājuma tematiskās programmas instruments (<i>FSTP</i>). Ieviest gaidāmo ES īstenošanas plānu "Pārtikas un uztura nodrošinājuma palielināšana ar ES pasākumu palīdzību: mūsu saistību izpilde". Ziņojuma par uzturu sagatavošana. Rīcības plāna par izturētspēju sagatavošana. Uztura uzlabošanas (<i>SUN</i>) kustība. Jaunā pārtikas nodrošinājuma un uztura alianse. Pārtikas palīdzības konvencijas īstenošana.
Nodokļi, subsīdijas	Īstenot Ceļveža par resursu efektīvu izmantošanu attiecīgos pasākumus.	Pēcpasākumi attiecībā uz subsīdiju reformu, izmantojot G20.

Videi nekaitīga rūpniecība un dzīves cikla aprēķins	Īstenot „ES 2020” stratēģijas Rūpniecības politiku — tīra tehnoloģija, bioekonomika. Sagatavot paziņojumu par videi nekaitīgu produktu vienoto tirgu. Eiropas Produktu dzīves cikla datubāze	Starptautiskais produktu dzīves cikla datu tīkls (<i>International Life-Cycle Data Network, ILCD</i>)
Ilgtspējīgs patēriņš un ražošana, un „zaļš” publiskais iepirkums	Pārskatīt Iepirkuma direktīvu, tostarp „zaļo” publisko iepirkumu (ZPI). Pieņemt Eiropas tiesību aktu par pieejamību.	Ieguldījums ANO Vides programmas Ilgtspējīga publiskā iepirkuma iniciatīvā Ieguldījums Pamatprogrammas par ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu 10 gadiem īstenošanā
Izturētspēja		Īstenot paziņojumu „ES Nostāja attiecībā uz izturētspēju: pārtikas nodrošinājuma krīžu sniegtā mācība”, un topošo rīcības plānu. Īstenot <i>SHARE</i> un <i>AGIR</i> iniciatīvas. Sekmēt izturētspējas jautājumu starptautiskos forumos un kā tēmu partnerattiecībās ar tādām organizācijām kā <i>FAO</i>, <i>IFAD</i> un <i>WFP</i>, <i>UNISDR</i>, Pasaules banku un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.
Katastrofu riska vadība	Īstenot ES katastrofu novēršanas programmu. Integrēt katastrofu riska vadību (novēršana, gatavība, reaģēšana) un katastrofu riska novērtējumu ES un dalībvalstu plānošanā. Eiropas Plūdu informācijas sistēma, Eiropas Sausuma novērošanas centrs Veicināt aizsardzību pret katastrofām ES finansēšanas instrumentos.	Īstenot Hjogo rīcības pamatplānu un izstrādāt pēcpasākumu pamatplānu katastrofu riska mazināšanai pēc 2015. gada. Koncentrēties uz galvenajām prioritātēm, kas izklāstītas ES katastrofu riska mazināšanas īstenošanas plānā. Atbalstīt starptautiskās iniciatīvas, piemēram, Pasaules bankas pārvaldīto Katastrofu mazināšanas un katastrofu seku novēršanas vispasaules mehānismu (<i>GFDRR</i>).
Pilsētas, tūrisms, transports	Uzlabot ES pilsētu ilgtspējību Septītās Vides rīcības programmas ietvaros. Īstenot pasākumus, lai veicinātu ilgtspējīgu un pieejamu tūrismu. ES ceļu satiksmes drošība, tīras degvielas direktīva, cenu ziņā pieejama, ilgtspējīga transporta veicināšana.	Sekmēt ilgtspējīgas, izturētspējīgas un pieejamas pilsētas.
Pilnīga un produktīva nodarbinātība un	“Eiropa 2020”: Nodarbinātības pamatnostādnes, Kopīgie ziņojumi par	Sekmēt starptautiskos darba standartus, izmantojot starptautiskās organizācijas

pieņacīgs darbs	nodarbinātību, valstu reformu programmas, Jauniešu nodarbinātības pasākumu kopums, Pārskats par nodarbinātību un sociālo attīstību Eiropā.	(jo īpaši SDO), ES divpusējās attiecībās, kā arī ar attīstības un tirdzniecības politikas palīdzību. 2012. gada Starptautiskās Darba konferences rezolūcijas un G20 jauniešu nodarbinātības stratēģijas pēcpasākumi. Tematiskās programmas „Ieguldījumi cilvēkos” īstenošana. Sinerģija ar attiecīgajām ES tematiskajām programmām, piemēram, „Attīstības nevalstiskie dalībnieki”, „Migrācija un patvērums” un „Demokratizācija un cilvēktiesības”.
Sociālā aizsardzība, sociālā iekļaušana un nabadzības izskaušana	Sekmēt nabadzības, sociālās atstumtības samazināšanu un efektīvāku sociālo politiku, izmantojot „Eiropa 2020” stratēģiju. Palīdzēt dalībvalstīm strukturālo reformu veikšanā, izmantojot Sociālo ieguldījumu paketi. Eiropas platforma cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību: Eiropas pamatprogramma sociālai un teritoriālai kohēzijai Eiropas stratēģija invaliditātes jomā 2010.-2020. gadam	Sekmēt sociālo aizsardzību, tostarp sociālās aizsardzības minimumu (SAM), un īstenot ieteikumus, kurus pieņēma SDO, saskaņā ar partnervalstu plāniem un politiku. Turpināt atbalstīt sociālo aizsardzību, tostarp SAM, pēc vajadzības divpusējās attiecībās ar partnervalstīm, starptautiskos forumos (SDO, ESAO, G20 un ASEM), kā arī attīstības sadarbības jomā. Ieviest pasākumus, kas minēti paziņojumā par sociālo aizsardzību Eiropas Savienības attīstības sadarbības kontekstā. Bērnu tiesību un pamatiedzīvotāju tiesību, sociālās iekļaušanas un personu ar invaliditāti tiesību integrēšana ES attīstības politikā. Īstenot ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām.
Korporatīvā sociālā atbildība	Īstenot pasākumus attiecībā uz korporatīvo sociālo atbildību.	Dot ieguldījumu starptautisko korporatīvās sociālās atbildības norāžu dokumentu uzņēmumiem un mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (tostarp SDO, ESAO) un ANO pamatnostādņu izstrādē.
Veselība	ES Veselības aizsardzības stratēģija Eiropas veselības rādītāji Paziņojums par HIV/AIDS apkarošanu Eiropas Savienībā un kaimiņvalstīs	Īstenot paziņojumu par ES lomu veselības jomā pasaules mērogā. Veselības aizsardzības sistēmu stiprināšana, uzlabota veselības drošība un politikas saskaņība, izmantojot ģeogrāfiskus instrumentus un tematiskas programmas, lai panāktu labākus rezultātus veselības jomā un samazinātu nevienlīdzību veselības jomā. Sniegt atbalstu Vispasaules fondam AIDS, tuberkulozes un malārijas

		apkaršanai, <i>GAVI</i> aliansei un Vispasaules programmai reproduktīvās veselības preču drošības uzlabošanai. Eiropas Veselības sistēmu novērošanas centrs. Izstrādāt labklājības rādītājus stratēģijas „Veselība 2020” ietvaros.
Izglītība	Stratēģiskā sistēma Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā. Izglītība un apmācība „Eiropa 2020” stratēģijas īstenošanā. Eiropas sadarbība attiecībā uz skolām 21. gadsimtā.	Veicināt kvalitatīvu izglītību visiem iedzīvotājiem, izmantojot Komisijas ģeogrāfiskās un tematiskās programmas. Komisijas starptautisko sadarbības programmu īstenošana augstākās izglītības un apmācības jomā. Atbalstīt tādas globālas iniciatīvas kā Globālā partnerība izglītībai un politikas dialogus, piemēram, Asociācija izglītības attīstībai Āfrikā.
Dzimumu līdztiesība un iespēju nodrošināšana sievietēm	Dzimumu līdztiesības un sieviešu tiesību integrēšana, izmantojot ES rīcības plānu dzimumu līdztiesībai 2010.-2015. gadam. Pekinas rīcības platformas pēcpasākumi	Integrēt dzimumu līdztiesību un iespēju nodrošināšanu sievietēm ES attīstības politikā; īstenot ES rīcības plānu dzimumu līdztiesībai 2010.2015. gadam attīstības sadarbības jomā; ieguldījums ANO programmā pārskatatbildības palielināšanai par finansējumu dzimumu līdztiesības jomā. Ieviest pasākumus sieviešu ekonomisko iespēju palielināšanai, izmantojot programmu “Ieguldījumi cilvēkkapitālā”. Ieviest pasākumus, kas minēti paziņojumā par sociālo aizsardzību Eiropas Savienības attīstības sadarbības kontekstā.
Tieslietas , cilvēktiesības, pamatbrīvības, demokrātija, laba pārvaldība un tiesiskums	ES Pamattiesību harta Īstenot Orhūsas konvenciju.	Īstenot pasākumus, kas izklāstīti paziņojumā: “ES atbalsts ilgtspējīgām pārmaiņām valstīs, kurās notiek pāreja uz demokrātiju”. Palielināt ES attīstības politikas un ES stratēģiskā satvara un rīcības plāna cilvēktiesību un demokrātijas jomā ietekmi. Īstenot ES ASI programmu “Nevalstisko dalībnieku un vietējo iestāžu attīstība”. Veicināt Orhūsas konvencijas piemērošanu finanšu iestādēs, attīstības sadarbībā, tirdzniecības nolīgumos.

Zinātne, tehnoloģija, pētniecība un inovācija	„Apvārsnis 2020” īstenošana, sniedzot atbalstu pētniecībai tādās jomās kā ūdens, enerģētika, lauksaimniecība, transports, vide, sociālās zinātnes. Ilgtspējīga attīstība būs „Apvārsnis 2020” visaptverošs mērķis, un vismaz 60 % no kopējā budžeta tiks veltīti šai tēmai. Īstenot ES 2020 stratēģijas „Inovāciju Savienība” un Ekoinovācijas rīcības plānu.	Uzlabot ES starptautisko sadarbību pētniecības un inovācijas jomā. Dot ieguldījumu Zemes novērošanas sistēmu globālajā tīklā (<i>GEOSS</i>). Veikt pētniecību Tematiskās programmas nodrošinātībai ar pārtiku (2011.-2013. gadam) un Āfrikas un ES partnerattiecību ietvaros.
Statistika	Turpmāk izstrādāt rādītājus par „IKP un ne tikai”, konsultācijas par statistiku visaptverošajam satvaram.	Sadarboties ar starptautiskām organizācijām un trešām valstīm ANO DP vadībā, lai uzlabotu progresa novērtējumu un nodrošinātu salīdzināmību.
Tirdzniecība		Risināt sarunas un ieviest noteikumus par tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību tirdzniecības nolīgumos; veicināt tarifu un ar tarifiem nesaistītu šķēršļu novēršanu attiecībā uz vides precēm un pakalpojumiem visos līmeņos. Turpināt atbalstīt „Viss, izņemot ieročus” iniciatīvu. Sniegt pastāvīgu atbalstu Tirdzniecības veicināšanas atbalstam (<i>Aid for Trade</i>).

II PIELIKUMS

Sabiedriskā apspriešana

Komisija rīkoja sabiedrisko apspriešanu⁶ 2012. gada vasarā. Aptuveni 120 organizācijas un privātpersonas no valsts pārvaldes iestādēm un pilsoniskās sabiedrības, tostarp privātā sektora un akadēmisko aprindu pārstāvji, deva savu ieguldījumu. Apspriešanās procesā atklājās pastāvošā vienprātība par to, ka TAM ir mobilizējusi daudzus un dažādus dalībniekus atbalstīt vienus un tos pašus attīstības mērķus un ka TAM ir bijuši vērtīgi sabiedrības informētības vairošanā, politiskās gribas palielināšanā un resursu mobilizēšanā, lai izskaustu nabadzību, kā arī ir bijuši ietekmīgi uzraudzības instrumenti.

Raugoties nākotnē, veidojās daži kopīgi viedokļi par nākotnes prioritātēm:

- koncentrēt uzmanību uz nabadzību plašāka, vispusīgāka un ilgtspējīgāka attīstības redzējuma ietvaros;
- integrēt ilgtspējīgas attīstības trīs aspektus (ekonomikas, sociālais un vides aspekts);
- nodrošināt, lai laikposmam pēc 2015. gada paredzētā satvara izstrādes process būtu iekļaujošs un aktīvi iesaistītu nabadzīgās valstis un pilsonisko sabiedrību;
- izstrādāt vispārēju satvaru, kas ir būtisks visām valstīm un ietver pienākumus visiem;
- veicināt ekonomikas izaugsmes un darbavietu radīšanas virzītājspēkus, tostarp sadarbojoties ar privāto sektoru;
- uzlabot attīstības finansēšanu un attīstības politikas saskaņotību.

Turklāt Komisija uzsāka sabiedrisko apspriešanu⁷ 2012. gada oktobrī par „Rio+20” konferences pēcpasākumiem. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atbalstīja atgriezeniskās saites nodrošināšanu, izmantojot virkni strukturētu dialogu. No privātpersonām, publiskās pārvaldes iestādēm, uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, NVO, arodbiedrībām un patērētāju aizsardzības grupām tika saņemtas vairāk nekā 125 atbildes uz sabiedrisko apspriešanu. Pamatojoties uz šo, ir ņemti vērā vairāki ierosinājumi. Lielā skaitā atbilžu tika uzsvērtas problēmas, kas saistītas ar iekļaujošu „zaļo” ekonomiku, jo īpaši norādot uz nepieciešamību ieviest rādītājus papildus IKP, savukārt citās tika norādīts uz vajadzību pēc labvēlīgas tirdzniecības vides, likvidējot videi kaitīgas subsīdijas un vides nodokļus.

Respondentu minētajās iespējamo ilgtspējīgas attīstības mērķu jomās ietilpa resursu izmantošanas efektivitāte un energoefektivitāte, atkritumi un ķīmiskās vielas, bioloģiskā daudzveidība, ilgtspējīgs patēriņš un ražošana, ūdensapgāde un kanalizācija, okeānu un zivsaimniecības aizsardzība, ilgtspējīgs transports, ilgtspējīga lauksaimniecība, dzimumu līdztiesība, nabadzības izskaušana, klimata pārmaiņas un pielāgošanās, veselība un nodrošinātība ar pārtiku. Respondenti arī uzsvēra, cik svarīgi ir skaidri noteikti un ilgtermiņa mērķi attiecībā uz pastāvošo mērķu un nolīgumu izmantošanu. Attiecībā uz saistību starp ilgtspējīgas attīstības mērķiem un Tūkstošgades attīstības mērķiem pastāv vienprātība par to, ka būtu jāveido viens satvars laikposmam pēc 2015. gada, kas aptvertu gan vienus, gan otrs mērķus.

Ar ES pārstāvniecību starpniecību trešās valstīs tika veikta apspriešanās. No valstīm tika saņemtas vairāk nekā 50 atbildes. Vairums valstu norādīja uz vajadzību pēc saskanīga un koordinēta veida, kā apvienot TAM un IAM.

⁶ http://ec.europa.eu/europeaid/how/public-consultations/towards_post-2015-development-framework_en.htm

⁷ http://ec.europa.eu/environment/consultations/rio20_en.htm

Saistītās apspriešanas ietver tās, kuras notika attiecībā uz Ceļvedi par resursu efektīvu izmantošanu, un apspriešanu par Septīto vides rīcības programmu. Komisija ir plaši sadarbojusies ar pilsonisko sabiedrību, tostarp veicot sabiedrisku apspriešanu pirms „Rio+20” konferences; pilsoniskā sabiedrība arī deva svarīgu ieguldījumu konferences laikā.